

כמובן שהעבודה לא הייתה קלה, כמו לחפור בורות לעמודי חשמל, לצקת בלוקים לבנייה וכו', אבל שמחנו בחלקנו וכצעירים נשארה לנו עוד קצת אנרגיה בכדי לרקוד ריקודי-עם בלילות ואף, אחרי העבודה, להשתתף, בתורנות, בפריקת הסחורות לקיום חיינו, שהובאו במשאית מהעיר הרחוקה. היו אלו ימים של חיים אינטנסיביים במדינה, כאשר מצד אחד שערי העלייה היו פתוחים ונעשה מאמץ כביר להציל יהודים מגלויות מסוכנות ומאיך לא היה מספיק אוכל לאוכלוסיה ההולכת וגדלה. הוחלט על משטר "צנע" בו חלוקת המזון הייתה לפי תלושים ורק תפוזים ולבניה (מין יוגורט) היו בשפע. אפילו ביצים המדינה החדשה נאלצה לייבא ולכן משטר הקיצוב בנושא הוא שקבע שאכלנו חצי ביצה, פעמיים בשבוע..

במפלסים נשארנו רק מספר חודשים. בזמנו, התנועה בברזיל החליטה שכל גרעיניה בארץ יעברו תקופה בקבוץ ותיק על מנת לקבל הכשרה מקצועית, ללמוד עברית כהלכה ולספוג את הרוח הישראלית, כתנאי לקליטתם הטובה בארץ. חברי מפלסים לא הסכימו ליישם החלטה זו, כיון שלקבוץ הצעיר היו דרושות ידיים עובדות. הם לא הצליחו לשכנע אותנו לוותר על עמדתנו. שני הגרעינים הברזילאים שהיו אז בקבוץ החליטו ביחד, אחרי דיונים שונים לעזוב את מפלסים ולבקש מהתנועה הקיבוצית להציע מקום להכשרתנו.

החלטה זו שלנו התקבלה ביום 12 ביוני, יום ה"הולדת" של מפלסים. הגרעין הראשון בהגיעו ארצה כן זכה בהכשרה בקבוץ ותיק-קבוצת כינרת - וידעו שתקופה כזו חשובה גם לגרעינים האחרים. עזבנו את מפלסים והקבוץ שנבחר להכשרתנו היה אפיקים, בעמק הירדן, אחד מן הקבוצים הגדולים והעשירים(אז).

ב-14 בנובמבר 1951 גויסנו לצבא במסגרת הנח"ל (נוער חלוצי לוחם) וידענו שנחזור לאפיקים להשלמת הכשרתנו החקלאית, כפי שהיה מקובל בנח"ל.

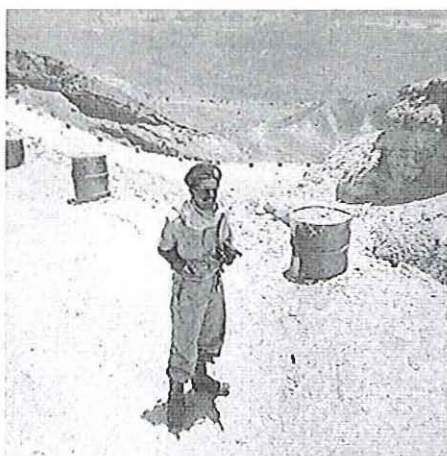
צבא

ביום הגיוס נפתח פרק חדש בחיינו. מהבקו"ם (בסיס קליטה ומיון) הביאו אותנו למחנה אליהו, בנתניה, על יד מחנה דורה המפורסם. זו הייתה שנת חורף של גשמים עזים ושמחנו שנתאמן בנתניה והסביבה ולא בירושלים... במחנה נפגשנו עם העולים החדשים שהגיעו מבלגיה, צרפת (גם הם חניכי תנועות הנוער), מהעלייה ההמונית מתימן וצפון אפריקה, שבעצם באו מהמטוס או מהאנייה ישר לצבא. התעוררו בעיות איתם, במיוחד בזמן חלוקת המזון בחדר-האוכל. לכן, המפקדים החליטו להטיל על הגרעין שלנו את האחראיות לחלוקה וכאשר העולים הבעייתיים ניסו בעצמם "לסחוב" אוכל מהכלים שמהם חילקנו לכולם, הצטרקנו להפעיל כוח על מנת למנוע זאת וכדי שהאוכל יספיק לכולם. אמנם גם אנחנו היינו עולים חדשים, אבל עלייתנו לא הייתה מחמת מצוקה אלא פרי חינוך רעיוני והיינו מוכנים לכל מאמץ על מנת להיקלט בארץ.

באחד הימים נלקחנו כולנו לקולנוע בנתניה, לא על מנת לראות סרט אלא בכדי לשמוע הרצאה מפי יוסף ברץ, יושב ראש האגודה למען החייל וחבר

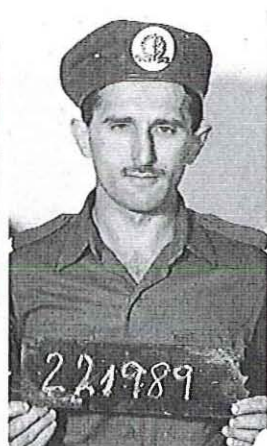
באוהל

טיול במדבר לכיוון אילת

מצעד בבית ספר לקצינים

טירון

מקבל דרגת קצונה

מגיע לארץ

בקיטץ ברור-חיל

באניה עם קבוצת עליית הנוער

משדר ל"קול ציון לגולה"

בסמינר למדריכי עליית הנוער

בנח"ל בקיטץ אפיקים

קבוץ דגניה א'. התרשמתי, במיוחד, מתיאורו את המצב בארץ, על קליטת העולים החדשים בערי הפיתוח, שהן מקומות קשים מבחינה ביטחונית ולדעתו אי-אפשר לדעת איך הם יגיבו בעת הצורך. מסקנתו הייתה ברורה: יש לכם תפקיד חשוב גם במובן זה לקליטת עלייה נכונה. החורף היה גשום והאוהלים שלנו נפלו באמצע הלילה ונאלצנו להתפנות וללון במחסן –מזווה לשעבר, במיטות כפולות וכל הבגדים הרטובים תלינו בחבלים שאלתרנו על מנת שיתייבשו. למחרת בבוקר שמנו-לב שבמשך הלילה הייתה פעילות של עכברים רעבים אשר אכלו חלק מכפתורי חולצותינו הצבאיות...

כאשר סיימנו את הטירונות חזרנו לקבוץ אפיקים, להתחלת פרק ההכשרה החקלאית. עמדנו בפני הבחירה לאיזה ענף עבודה להצטרף. רוב החברים כבר ידעו היכן רצונם לעבוד ואני הייתי פתוח להצעות. בעצם, המקום היחידי שלא רציתי היה לעבוד ברפת. אבל, אף אחד מן החברים לא בחר בענף זה, אשר היה זקוק לעובדים. מה עושים? מנהיג הגרעין הברזילאי-דב צמיר- הציע: "כיון שהרפת נהפכה לבעיה חברתית שלנו, הטוב ביותר הוא לשלוח 2 חברים מאותו גרעין לעבוד שם: מושקה ודב אייניסמן(אחר-כך בר-נתן)".

כך, כיון שהיינו ממושמעים, קבלתי את "דין התנועה" והסכמתי לעבוד ברפת. להפתעתי, מי שלימד אותנו את תורת החליבה הייתה צעירה מבנות המשק (עופרה), שגם בחורף הקשה הייתה מסתובבת במכנסיים קצרים ומושכת את תשומת-ליבו של כל אחד בחדר-האוכל הקיבוצי...

קבוץ אפיקים היה הקבוץ של חברי "השומר הצעיר" מרוסיה, שונה מקבוצות אחרות עם אותו שם ומהם ספגנו את המסירות לעבודה והרצון לבנות קבוץ גדול כמוהם. שם, הכרנו אנשים שהיו ממנהיגי המדינה, כולל אחראיים לנושאים ביטחוניים.

אני אישית עבדתי גם במספוא, עם האחראי לענף ועם בניו, שאחד מהם הפך אחר-כך לזמר ידוע (ליאור ייני).למדנו עברית, ספגנו את התרבות הישראלית, דרך שירים וריקודים והתחלנו לחשוב על העתיד המידי, על יצירת קבוץ חדש משלנו. התנועה הקיבוצית הציעה לנו להשלים את קבוץ עין זיתים, בגליל, אשר סבל מעזיבת חברים ונזקק לתגבורת. הדעות בגרעין היו חלוקות: חלק תמך ברעיון הזה וחלק אחר, ואני בתוכם, רצה לצאת להתיישבות בנגב. רצינו קבוץ חדש, בלי אנשים ושלא נצטרך לעמוד בפני אותה הבעיה כמו במפלסים ושקיבוצנו יהווה מוקד משיכה לתנועתנו שברזיל.

אחרי אין-ספור ויכוחים, התנועה הקיבוצית הציעה פשרה: שנשלים קבוץ בנגב (ברור-חיל) קבלנו זאת.

מחליטים: הולכים לברור-חיל !

ברור-חיל היה הקבוץ הראשון שנוסד אחרי הכרזת המדינה (בנגב) והיו בו מעט חברים שנשארו מקבוצת "הבונים" שעלו ממצרים. בסוף 1954 הגענו לשם כחלק אחרון של השרות הצבאי (של"ת-שרות ללא תשלום), במסגרת הנח"ל. זה הרגע שכל-כך חיכינו לו: להפוך את הקבוץ שלנו לקבוץ התנועתי הברזילאי.